

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioesitys vuodelle 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028-2030 / Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi

Hyvinvointilautakunta 15.09.2026
318/02.01.00/2026

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vuoden 2027 talousarvion pohjana on talousarviokehys, joka hyväksyttiin kunnanhallituksessa 15.06.2026.

Kunnanhallituksen talousarviokehyksessä edellytettiin palvelualueiden raaamiesityksiin karsintaa, jotka lautakuntien tuli löytää omissa vuoden 2027 talousarvioesityksissään. Sivistysjohtaja teki kesällä 2026 alustavat raamivähennykset sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tulosalueille, joita tulosalueet ovat saaneet tarkastella ja muuttaa talousarvion jatkovalmistelussa. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden osuus säästötarpeesta oli 0,8 milj. euroa. Kunnanhallituksen palvelualueelle määrittämään talousarviokehykseen on viety tämä säästötarve tulosalueiden toimesta.

Koko palvelualueen kattavat säästöt
Henkilösivukuluprosentin uudelleentarkistus: 0,20 milj. eur.
Sairasvakuutuskorvausten arvion lisääminen: 0,05 milj. eur.

Tulosalueille kohdistuvat säästöt
Kustannuserien uudelleentarkastelu: 0,19 milj. eur.
Henkilöstökustannukset: 0,29 milj. eur.
Ei-lakisääteiset toiminnot: 0,07 milj. eur.

Menojen arvioinnissa on huomioitu kustannustason kasvu niissä kuluerissä, joissa kustannukset ovat tänä vuonna kasvaneet. Palkkojen sivukulut on huomioitu vuoden 2026 tasossa. Talousarvio sisältää palkankorotusten varauksen.

Vuoden 2027 talousarvioesityksessä on tehty henkilöstöhallinnon ohjauksessa henkilötyövuosien (HTV) laskentaperiaatteissa muutos kuluvan vuoden talousarvioon nähden. HTV-laskennassa on huomioitu vakinaiset ja määräaikaiset palvelussuhteet, osa-aikaisuus sekä palvelussuhteiden alkamis- ja päättymisajankohdat kalenterivuoteen suhteutettuna. HTV-laskennassa on huomioitu vakinaiset ja määräaikaiset palvelussuhteet, osa-aikaisuus sekä palvelussuhteiden alkamis- ja päättymisajankohdat kalenterivuoteen suhteutettuna. Osa määräaikaisista HTV-luvuista voi kuvata vakinaisen tehtävän määräaikaista hoitamista esim. kelpoisuustilanteen vuoksi. Muutoksella pyritään kuvaamaan paremmin todellista henkilömäärää ja sen muutosta entistä tarkemmin.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen talousarviokehys ja lautakunnan käyttötaloussesitys vuodelle 2027 on esitetty alla olevassa taulukossa.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut					
1000 €	TP 2025	TA 2026	MTA 2026	Enn 2026	TA 2027 ltk
Toimintatuotot	580	652	591	591	448
Myyntituotot	68	106	45	45	75
Maksutuotot	163	206	206	206	180
Tuet ja avustukset	324	312	312	312	165
Muut toimintatuotot	25	29	29	29	29
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-3 921	-4 283	-4 241	-4 255	-4 286
Henkilöstökulut	-2 104	-2 228	-2 212	-2 232	-2 252
Palvelujen ostot	-342	-536	-527	-542	-572
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-194	-212	-212	-212	-208
Avustukset	-79	-95	-95	-95	-95
Muut toimintakulut	-1 203	-1 211	-1 194	-1 174	-1 159
Toimintakate	-3 341	-3 632	-3 650	-3 665	-3 837
Vuosikate	-3 341	-3 632	-3 650	-3 665	-3 837
Poistot ja arvonalentumiset		-27	-27	-27	-27
Suunnitelman mukaiset poistot		-27	-27	-27	-27
Tilikauden tulos	-3 341	-3 659	-3 677	-3 692	-3 864
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 341	-3 659	-3 677	-3 692	-3 864

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen tavoitteet

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelualue edistää kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista järjestämällä matalan kynnyksen kirjasto-, kansalaisopisto-, liikunta- ja nuorisopalveluita sekä seniorityötä. Vuonna 2027 kehittämistä ohjaavat kuntastrategian tavoitteet ja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2030. Painopisteinä ovat asiakastiedon hyödyntäminen, lukutaitotyö, saavutettavat palvelut, palvelurakenteen kehittäminen, lasten ja nuorten osallisuuden kehittäminen, sujuvat palvelupolut sekä yhteistyö kunnan, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.

Vapaa-aikapalveluiden toiminnan painopiste on kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä asukkaiden liikkumisen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.

Harrastamisen Mäntsälän mallia kehitetään lasten ja nuorten vakiintuneeksi matalan kynnyksen harrastustoiminnaksi. Vuonna 2027 vahvistetaan koordinoitua, yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä lasten ja nuorten mahdollisuuksia löytää mielekäs harrastus.

Nuorisotyössä vahvistetaan varhaista tukea, alueellista ja jalkautuvaa työtä, kouluyhteistyötä sekä nuorille suunnattuja tapahtumia. Lasten ja nuorten edustuksellisen osallisuuden kehittämisessä nuorisovaltuuston ja lapsiparlamentin yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa on tärkeää. Nuorisotyön kohderyhmät laajenevat, ja nykyinen kolmen henkilötyövuoden vakituinen resurssi ei riitä ylläpitämään monimuotoista toimintarakennetta. Talousarviossa 2027 esitetään neljättä nuorisohjaajaa turvaamaan nykyiset palvelut ja mahdollistamaan toiminnan pitkäjänteinen kehittäminen.

Nivelvaiheiden haasteisiin vastataan yhteistyössä toisen asteen koulutuksen, hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Etsivä nuorisotyö ja starttivalmennus tukevat siirtymiä opinnoista työelämään.

Liikuntapalveluissa vahvistetaan arjen liikkumista, liikuntaneuvontaa ja elintapaohjausta yhteistyössä hyvinvointialueen, kunnan muiden

palveluiden ja paikallisten kumppaneiden kanssa. Vuonna 2027 painotetaan perheliikuntaa sekä ikääntyneiden ja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien työikäisten elintapaohjausta.

Kirjasto vahvistaa kaikenikäisten kuntalaisten lukutaitoa, lukuiloa, digi- ja kansalaistaitoja sekä luotettavan tiedon saatavuutta. Vuonna 2027 kirjasto toteuttaa lukutaitotyötä osana kunnan lukutaito-ohjelmaa, ja turvaa saavutettavia kirjastopalveluja myös kirjastoauton avulla.

Kirjaston tarveselvityksen valmistuttua vuonna 2026, kirjaston hankesuunnittelutyön tueksi ryhdytään kartoittamaan tarveselvityksessä esitettyjä tilatarpeen ratkaisuvaihtoehtojen etsimistä, jotta hankesuunnitelmatyön käynnistyminen voidaan käynnistää suunnitellusti vuonna 2029.

Kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisten tarpeisiin vastaavia kursseja lähi-, verkko- ja hybridiopetuksena. Vuonna 2027 kehittämisessä painotetaan opiskelijamäärien seuranta, digitaalisuuden hyödyntämistä, yhteistyötä kunnan muiden palveluiden kanssa sekä lukutaitotyön tukemista muun muassa maahanmuuttajanaisten suomen kielen opetuksella. Kansalaisopiston yhteiskunnallista ja paikallista vaikuttavuutta pyritään vahvistamaan.

Mäntsälän kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2026–2030 toteuttaminen on vuoden 2027 keskeinen painopiste. Toimet priorisoidaan palvelualueilla, ja etenemistä seurataan vuotuisessa hyvinvointiraportoinnissa, HYTE-kertoimen kehityksessä sekä sovittujen indikaattorien avulla.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen talousarvioesitys vuodelle 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028-2030 sekä investoinnit vuodelle 2027 on esitetty liitteessä 1. Hyvinvointilautakuntaan nähden sitovat ja kunnan strategian toimeenpanoa tukevat tavoitteet on esitetty liitteessä 2. Liitteessä 3 on henkilöstösuunnitelma vuodelle 2027. Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen toiminnan kehittämiseen liittyviä talousvaikutuksia ja karsintoja 2027 on havainnollistettu lautakunnalle oheismateriaalissa.

Investoinnit

Elinlinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen investointiesitykset ovat monitoimitalon kuntosalilaitteiden uusimisen jatkaminen (40 000 €) ja kirjastoaineiston tunnistejärjestelmän päivitys (15 000 €).

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi, controller Kristian Kuisma, sähköposti kristian.kuisma(@)mantsala.fi, kirjastopalvelujohtaja Anu Järvi, sähköposti anu.jarvi(@)mantsala.fi, kansalaisopiston rehtori Mia Pätsi, sähköposti mia.patsi(@)mantsala.fi, vapaa-aikapalvelun vastaava Matti Kokko, sähköposti matti.kokko(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin talousarvioesityksen 2027 ja taloussuunnitelman vuosille 2028–2030 sekä investoinnit vuodelle 2027.

Lisäksi hyvinvointilautakunta hyväksyy liitteessä 2 olevat lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet 2027 ja liitteessä 3 olevan henkilöstösuunnitelman 2027.

Päätös

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioesitys 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028–2030 sekä investoinnit vuodelle 2027

Liite 2. Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet 2027 / Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi

Liite 3. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstösuunnitelma 2027